

4

DANSK
LOKOMOTIV
TIDENDE

DANSK LOKOMOTIV TIDENDE

10. APRIL 1978 - 78. ÅRGANG

4

Indhold:

Skal vi spares ihjel	2
Tjenestemandssystemet og pensionerne	3
Frie forhandlinger??	4
Kakaotyranen	7
For 50 år siden	10
T-banen 2: Underdejlige Stockholm	12
Udlandet i glimt	14
Jernbanebo	15
Fra medlemskredsen	17
Lanternen	18
Personalia	19
Første nye motorregionaltog leveret til DSB	20

Redaktører:

K. B. Knudsen
(ansvarshavende)
G. A. Rasmussen

Redaktion og ekspedition:
Hellerupvej 44, Hellerup.
Telefon Hell, (01 43) 7269.
Kontortid 9-16.
Lørdag lukket.

Frederiksberg Bogtrykkeri
Howitzvej 49.

Som medarbejder i DSB bliver man godt sur i masken over de økonomiske vilkår politiske myndigheder giver virksomhedens ledelse. Et forhold som umiddelbart kunne virke belastende for samarbejdsudviklingen, fordi nogle forfalder til at skyde på ledelsen, når denne fremkommer med forslag til ændringer, som får personalepolitiske konsekvenser. De politiske sparedirektiver er imidlertid en kendsgerning og DSB må se i øjnene, at der frem til 1983 skal spares ca. 50 mill. kr. årligt på driftsbudgettet.

Det er ikke rimelige vilkår at give dem, som skal forvalte en betydelig del af kollektivtrafikken i vort land. Der er tilsyneladende ikke et flertal for kollektiv trafik, men det er også som om der mangler opbakning til at gøre DSB til et effektivt og tidssvarende trafikapparat. Og på den baggrund må det virke frustrerende på ledelsen at se dens muligheder for gennemførelse af de store plankomplekser smuldre bort. DSB står ved en korsvej i øjeblikket, når det gælder trækraft. Der skal træffes beslutning om fortsat dieseldrift eller overgang til eldrift. Der fremsættes lovforslag om eldrift, og hvis dette ikke vedtages nu, må en sådan ændring udskydes en snes år, fordi der må investeres i dieseltrækraft for et beløb, som vil nærme sig én milliard kroner. Eldrift indebærer en række fordele, ikke mindst af energi- og miljømæssig art, og i den samlede omkostning indgår det beløb som det under alle omstændigheder er nødvendigt at bruge til nyt trækraftmateriel. Hvor svært det er at samvirke fornyelser i køreplaner med besparelseskravene ses også i planerne for motorregionaltrafikken. Det er endnu ikke afklaret, om MR skal køre i et system med udtyndet timedrift. Det vil nemlig sammen med det højeste mulige serviceniveau koste et beløb på en halv snes millioner udover en bevillingsramme. Fås dette ikke som tillægsbevilling på finansloven skal MR spredes i det nuværende system, og så er muligheden for en bedre køreplansservice forpasset. Det er ønskeligt, om politikerne erkender nødvendigheden af tillægsbevillingen i hensynet til en god trafikbetjening.

Tjenestemandssystemet og pensionerne

CO-information

Regeringen fremsatte d. 18. januar lovforslag til det, der er blevet kaldt pensionsreformens 1ste del, som økonomisk skal være baseret på de til den sociale pensionsfond indbetalte beløb.

Lovforslaget omfatter:

- 1) en boligydelse til folke- og invalidepensionister,
- 2) en forenkling af folkepensionen ved at pensionstillægget afskaffes og indregnes i grundbeløbet,
- 3) der sker en mindre forhøjelse af pensionen til samgifte folkepensionister, og
- 4) folkepensionen gøres (arbejds-) indtægtsbestemt for personer, der er fyldt 67 år og som fortsat er erhvervsaktive.

Hensigten er at anvende flest penge dér, hvor behovet skønnes størst, hvilket vi har den allerstørste sympati for, selvom tjenestemændene, der har ydet deres andel til den sociale pensionsfond på lige fod med andre skatteydere, kun i meget begrænset omfang vil få andel i pengene.

At fremsættelsen af forslagene til forbedring af folkepensionen har medført debat om tjenestemandspensionerne er vel ikke overraskende, selv om der ikke er nogen særlig klar sammenhæng mellem de almindelige, sociale pensioner og tjenestemandspensionen, *som er en del af det ansættelsesforhold.*

Men tjenestemandspensionen debatteres altså – omend det synes at være en mindre kreds af personer, som i overvejende grad præger debatten, og synd er det, at det tilsyneladende skal være den grønne misundelse, der skal tegne billedet. Besynderligt er det endvidere, at nogle politikere synes at være af den opfattelse, at den økonomiske krise skal anvendes til at kule tjenestemændene ned – også på pensionsområdet.

Der tales om lighed ud fra flere forskellige synsvinkler, og et fremherskende træk synes at være, at kan man ikke selv opnå godet, så er det ikke helt ringe, om man kan tage det fra dem, der har det. Og der har man (igen) nemt ved at finde skydeskiven, nemlig tjenestemændene, som om de var de eneste i dette land, der har knyttet en pensionsordning til deres ansættelsesforhold, hvilket er en sandhed med meget store modifikationer. Funktionærgrupperne på det private arbejdsmarked samt visse personalegrupper i staten, amterne og kommunerne har således også knyttet kollektive pensionsaftaler til deres ansættelsesforhold, og endelig skal vi ikke undlade at nævne de individuelle, skattebegunstigede pensionsordninger, som tilsyneladende griber om sig, og som der ikke synes at være politisk vilje til at gøre indskrænkning i.

Det ville ikke overraske, om der findes en betydelig større personkreds med pensionsordninger uden for tjenestemandspensionsområdet end inden for dette.

Men tjenestemændenes pensionsordning kan man overskue at ødelægge, da dette kan ske ad lovgivningens vej – i realiteten uden at de mennesker, som måtte være omfattet af en sådan lovgivning, får mulighed for at »værge« for sig.

Partiet Venstre har således d. 19. januar fremsat et forslag til folketingsbeslutning, der ifølge sagens natur ikke kan have været drøftet med dem, som det måtte implicere – nemlig tjenestemændene repræsenteret ved personaleorganisationerne.

Venstre foreslår, at der til fremtidige tjenestemandsansættelser knyttes ordninger med indbetaling af lønandele til pensionskasser, idet lønrelationerne mellem »nye« og

»gamle« tjenestemænd reguleres tilsvarende. I bemærkningerne er anført, at det vil være langt enklere at lade tjenestemændene aftale ordninger med pensionskasser under Forsikringsrådets tilsyn, sådan som det i forvejen er tilfældet for store grupper af lønmodtagere. Endvidere anføres, at der derved intet som helst indgreb foretages i tjenestemandsbegrebet, der (efter Venstres opfattelse) er karakteriseret ved stillingstrygheden, hvorfor man finder at enhver påstand om, at man angriber eller undergraver tjenestemandssystemet, er grebet ud af luften.

Centralorganisationerne kan ikke være enig heri. Vi må gøre opmærksom på, at indtil 1969 blev her enkelt tjenestemandsløn afkortet med et pensionsbidrag, som ikke lå langt fra de andele, man ved pensionskasseordningerne betaler. Af administrative grunde standsedes pensionsbidragsindeholdelsen (fra 1958 4% af grundlønnen), og indplaceringen i det nye lønsystem skete tilsvarende lavere. I virkeligheden bruger man nu den omstændighed, at staten i 1969 ønskede gennemført administrative forenklinger som motivering for at angribe tjenestemændenes pensionsordninger.

Vi kan ikke være enige i, at »det vil være langt enklere« at indføre et pensionskassesystem, som i realiteten blev afskaffet i 1969.

Vi kan heller ikke være enige i, at tjenestemandsbegrebet »især er karakteriseret ved stillingstrygheden«. Set fra tjenestemandens synsvinkel er tjenestemandsbegrebet snarere karakteristisk ved sit indhold af *tjenesteplichter, som ikke kendes ved andre ansættelsesformer*, og efter centralorganisationernes opfattelse er pensionsspørgsmålet uløseligt knyttet til

4 tjenestemandsbegrebet. Fjernes tjenestemandspensionen, er det sidste »tjenestemandsgode« væk – kun pligterne står tilbage.

Følger man Venstres forslag, hvad vi vægrer os ved at tro, at man gør, vil tjenestemændene blive sidestillet med de store grupper på arbejdsmarkedet, som har en pensionsordning, men som ikke er bundet af de forpligtelser, som tjenestemændene har.

En konsekvens af en gennemførelse af Venstres forslag måtte da være, at man også ophævede de særlige forpligtelser, tjenestemænd har, hvilket bl.a. ville indebære aktionsret.

Vi tror, at det ville være en meget uklog disposition at afskaffe tjenestemandssystemet – ja vi tror endog, at samfundet har behov for, at tjenestemandssystemet opretholdes, da tjenestemandssystemet sikrer staten, at samfundsfunktionerne kan varetages også i »uroelige tider«, det sikrer tjenestemændenes uafhængighed under tjenestens udøvelse, og det sikrer imod, at politiske modebevægelser eller pressionsgrupper kan gribe forstyrrende ind i samfundsfunktionerne, og vi finder disse ting så væsentlige, at vi ikke viger tilbage for at hævde, at et velfungerende tjenestemandssystem er en af grundpillerne, hvorpå et demokratisk samfund er bygget.

Fra debatten ved førstebehandlingen af Venstres beslutningsforslag har vi med tilfredshed noteret, at de konservative, centrumdemokraterne, kommunisterne, folkesocialisterne og kristeligt folkeparti ikke kunne tilslutte sig forslaget, som også socialminister Eva Gredal havde meget kritiske bemærkninger til ud fra visse økonomiske betragtninger.

Vi har endvidere bemærket, at selvom de radikale havde en vis

sympati for dele af Venstres forslag, så ønsker man alligevel tjenestemandssystemet opretholdt.

Endelig har vi i den efterfølgende debat bemærket, at nogle i Socialdemokratiet ikke rigtigt kan finde deres egne ben i sagen. Skal man tro »fællesrådets« januarnummer, har den politiske ordfører, Erling Olsen, således ved en konference på LO-skolen været på vej til såvel at ophæve tjenestemandssystemet som at nedlægge tjenestemandsgenerationerne. Unægtelig en stor mundfuld.

Af finansminister Knud Heinesens udtalelser har vi dog hidtil fået det indtryk, at i hvert fald han (og vel dermed også regeringen) er af

den opfattelse, at tjenestemandssystemet skal opretholdes, men at det efter hans mening kan ske, selv om man fjerner dele af tjenestemandspensionsordningen.

Centralorganisationernes holdning er ganske klar. Tjenestemandspensionssystemet er uløseligt knyttet til tjenestemandssættelsen. Fjerner lovgiverne tjenestemandspensionssystemet, har man fjernet grundlaget for tjenestemandsbegrebet.

Det være ikke hermed sagt, at vi på forhånd vil afvise at forhandle om enkeltspørgsmål i tjenestemandspensionslovgivningen, som regeringen til sin tid måtte ønske drøftet.

Frie forhandlinger??

*Samtale med finansminister
Knud Heinesen*

CO-information

»Jeg håber ikke, at mulighederne for at føre frie forhandlinger fremover er udtømte, men det er givet, at lønstigninger og indkomststigninger i det hele taget i de kommende år nødvendigvis må koordineres med en samlet økonomisk politik«, siger finansminister Knud Heinesen bl.a. i dette interview med CO-Information.

Regeringen lægger megen vægt på at få gennemført Økonomisk Demokrati og har med glæde bemærket centralorganisationernes positive holdning i debatten om ØD.

Finanslovsforslaget er blevet fremlagt i folketinget med et solidt underskud på 30 mia. kr. Det forkrækker ikke en finansminister?

Et stort underskud vækker altid bekymring, dels på grund af stigninger i gæld, renter og afdrag og dels fordi jo større underskuddet er, desto vanskeligere kan det være at beregne virkningerne af det. Men nu må man tage i betragtning, at 2/3 af underskuddet vedrører kapitalposterne, d.v.s. afdrag på gæld og den sociale pensionsfonds opkøb af obligationer og endelig overførsel af de overskydende dyrtidsporti-

oner til ATP-fonden. Det egentlige underskud, der vedrører drifts- anlægs- og udgiftsbudgettet er således kun på godt 11 mia. kr. Hele dette underskud kan imidlertid forklares med den internationale økonomiske krise og dens indflydelse på den danske økonomi. Vi budgetterer med ca. 9 mia. kr. i arbejdsløshedsunderstøttelse for 1978/79, og dertil kommer, at statens indtægter ved skatter og afgifter i en situation med konjunkturaftatning stiger mindre, end de ellers ville gøre. Jeg har derfor i den hjemlige politiske debat vendt mig imod, at man forsøger at gøre vor situation til noget enestående. I de lande vi kan sammenligne os med, har man en situation, der er parallel med den danske. Jeg ønsker ikke hermed at bagatellisere problemerne, men forsøger blot at give dem rimelige proportioner i debatten.

Det er blevet sagt, at det er en unormal finanslov for at opretholde normale tilstande. Hvor længe kan vi holde til det?

Jeg er enig i udtalelsen, for så vidt angår, at det er en unormal finanslov med et stort underskud, men jeg synes nok, at det er lidt vanskeligt at sige, det er for at opretholde normale tilstande. Det er i hvert fald givet, at de ca. 170.000 arbejdsløse ikke mener, at de har en normal tilværelse. Men underskuddet bevirker, at vi kan give folk en tilværelse, der er mere normal, end den ellers ville have været.

Når man skal vurdere, hvor længe vi kan holde til at føre en sådan efterspørgsels-, produktions- og beskæftigelsesvenlig politik, der ligger i det store underskud, hvor staten pumper mere købekraft ud, end den tager hjem i skatter og afgifter, må man tage i betragtning, at de seneste års økonomiske politik har lært os, at vi ikke kan gå mere

frem i en efterspørgselsvenlig politik, end vore samhandelspartnere gør, ellers får vi et alt for stort underskud på betalingsbalancen.

Du har oplyst, at der i 1977 er skabt 10.000 nye offentlige arbejdspladser. Hvor er det?

Det er hovedsageligt på det kommunale område. Ansættelserne er koncentreret om skoleforvaltningen og social- og sundhedsforvaltningen. Inden for statsforvaltningen drejer det sig kun om ca. 400 ansættelser.

Kan man ikke bruge staten som en art regulator på arbejdsmarkedet i en arbejdsløshedssituation. Der er serviceopgaver nok, og det vil ikke koste staten ret meget at ansætte nogle flere, når man tager den besparede arbejdsløshedsunderstøttelse i betragtning?

Jo, og det synes jeg også, vi har gjort med de 10 000 nyansættelser. Der er ikke noget mærkværdigt i, at kommunerne tegner sig for så stor en del, fordi kommunerne efterhånden stor for ca. 2/3 af det samlede offentlige ressourceforbrug. Derudover har vi som et led i augustforlig nr. 2 gennemført en udvidelse af den offentlige servicevirksomhed på en række udvalgte områder, nemlig de områder, hvor differencen mellem løn og arbejdsløshedsunderstøttelse er lille, og som ikke kræver nævneværdig investeringer eller indkøb af råstoffer. Naturligvis kan vi ikke løse hele vort beskæftigelsesproblem på denne måde, idet det jo er begrænset, hvor mange områder, der findes, som opfylder disse betingelser – en stor beskæftigelseseffekt og en begrænset valutaeffekt.

Lønforhandlingerne med tjenestemændene i 1977 blev ført med et noget bundet mandat. Er de frie forhandlinger på vej ud af billedet?

Det håber jeg sandeligt ikke, men

det er da rigtigt, at vi forhandlede med det bundne mandat, som lå i augustforlig nr. 1 med de indkomstpolitiske beslutninger, der var i dette og udmøntningen heraf i det mæglingsforslag, der blev ophøjet til lov. På begge sider af bordet er det et problem at forhandle under de vilkår, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke for den forhandlingsdygtighed, der blev udvist fra TFU.s (Tjenestemændenes Fællesudvalg) side samt for viljen til at nå et resultat. Jeg håber ikke, at mulighederne for at føre frie forhandlinger fremover er udtømte, men det er givet, at lønstigninger og indkomststigninger i de hele taget i de kommende år nødvendigvis må koordineres med den samlede økonomiske politik.

Hvordan vil man fra regeringens side følge det op over for prisstigninger og andre former for indtægter, at de ikke får lov at galopere videre?

I forbindelse med augustforliget i 1976 blev der indført en række bestemmelser, der tog sigte på at imødegå dette. F.eks. blev de liberale erhverv pålagt, at deres takst- og honorarpolitik måtte holde sig inden for den ramme for indkomststigninger, som de højerelønnede offentligt ansatte fik. Vi har endvidere rentemarginalloven og prislovgivningen, så jeg mener nok, man kan sige, at vi, for så vidt angår andre indkomster end lønindtægter, har indført så kraftige begrænsninger, som det er muligt i et samfund af vores type. Indgrebene i sig selv kan ikke garantere lønmodtagerne, at andre udviser den samme tilbageholdenhed. Jeg må dog lige tilføje, at det også kan være svært at kontrollere lønindtægter for andre end lige netop de offentligt ansatte. Forudsætningerne for, at man kan fortsætte en indkomstpolitik, må

imidlertid være, at vi får inddraget nogle af de arbejdsfri gevinster, der er på jord og fast ejendom. Særlige fordele må kræve en særlig beskatning. Endvidere kan en indkomstpøolitik ikke gennemføres over en længere årrække, uden at der gennemføres en medejendomsret for lønmodtagere til de værdier, der skabes i virksomhederne i kraft af lønmodtagernes tilbageholdenhed.

Priserne steg i 1977 så meget, at der blev udløst 2 dyrtidsportioner i oktober 1977, og man spår allerede, at januar-pristallet vil udløse 3 dyrtidsportioner. Agter regeringen at foreslå, at ordningen med indbetaling af overskydende dyrtidsportioner (ud over 1) skal indbetales til ATP-fonden efter 1979?

Må jeg først sige, at vi budgetterer med, at der i april udløses to dyrtidsportioner, og det samme til oktober 1978. I henhold til den gældende lovgivning skal der således indbetales 2 dyrtidsportioner for 1978 til ATP-fonden. Hvad der derefter skal ske, er der ingen, der kan sige i dag. Loven gælder til 1979, og såfremt der ikke aftales noget andet, genoplives den gamle dyrtidsregulering i 1979. Vi er under et vist pres fra flere partiers side, som vil have os til at tilkendegive, hvad vi agter at foreslå, men det er umuligt at tage stilling til det spørgsmål løstrevet fra det, der i øvrigt skal ske ved forhandlingerne i 1979.

Afskaffelsen af den procentuelle automatiske dyrtidsregulering betyder nivellering for de højere-lønnede offentligt ansatte. Er det en vej, man fortsat vil betrede?

Ved de seneste indkomstpøolitiske løsninger har vi fundet det rimeligt, at når der skulle udvises løntilbageholdenhed, måtte det være de højere-lønnede, der udviste den største tilbageholdenhed. Man må dog erkende, at der er grænser

for, hvor langt man kan gå, og hvor længe man kan fortsætte en så kraftig nivellering, som den der er kommet til udtryk siden 1975.

Man skal nu drøfte en pensionsreform for det private arbejdsmarked i folkettinget. Det er blevet sagt, at tjenestemandspensionerne ikke kan undgå at komme ind i billedet på et tidspunkt?

Den første fase af pensionsreformen, der skal løbe i årene 1979-81 på basis af udbetaling fra den sociale pensionsfond på 940 mio. kr. om året, vil formentlig ikke få nogen indflydelse på tjenestemandspensionerne, fordi den består af nogle helt konkrete forslag, som ikke har meget at gøre med det generelle pensionsniveau. Men ellers er det rigtigt, at det lidt mere langsigtede mål er at udligne de betydelige forskelle i efterlønsordninger, der er for befolkningen.

Kan man bevare et tjenestemandssystem uden en tjenestemandspension?

Tjenestemandspensionen er et overordentligt væsentligt led i tjenestemændenes samlede løn- og ansættelsesvilkår. Jeg mener afgjort, at vi bør bevare tjenestemandssystemet med den uafhængighed i tjenestens udførelse, det indebærer, samt den loyalitet og ubestikkelighed der er en tradition for den danske tjenestemandstand. Det, vi kommer til at diskutere, er, om de værdier, der hører til tjenestemandssystemet nødvendigvis behøver at være knyttet til en særlig alderspension for tjenestemændene, der er anderledes end den, der gælder for den øvrige del af befolkningen, eller om det i højere grad kan knyttes til trygheden i ansættelsen. Det behøver ikke nødvendigvis at betyde et lavere pensionsniveau for tjenestemændene, end det de har i dag. Det, vi ønsker,

er, at vi gennem pensionsreformen og ATP-ordningen kan hæve pensionsniveauet for hele befolkningen. Jeg vil godt sige helt klart, at der er ingen, der forestiller sig, at der skal røres ved tjenestemandspensionen for de allerede anatte, ligesom vi har givet tilsagn om; at der ikke vil blive rørt ved tjenestemandspensionen i indeværende overenskomstperiode.

Tjenestemandorganisationerne er af den opfattelse, at tjenestemandsbegrebet og tjenestemandspensionen er uløselig knyttet sammen.

Ja, og det vil blive det vanskeligste punkt i de diskussioner, vi skal føre fremover, hvor jeg ikke synes, at det er umiddelbart indlysende, at der er så stor sammenhæng mellem tjenestemandssystemet og alderspensionen. Vi står med den udfordring, at vi på den ene side vil bevare tjenestemandssystemet, mens vi på den anden side vil begrænse forskellen i efterlønsordningerne. En ting, der kan blive af betydning, er det arbejde, der foregår i det udvalg, arbejdsministeren har nedsat vedrørende Økonomisk Demokrati, og især, hvordan udvalget vil foreslå ATP-midlerne anvendt.

Hvor befinder tjenestemændene sig i Økonomisk Demokrati?

Jeg mener, at de offentligt ansatte bør omfattes af en ØD-ordning. Indkomstudviklingen i samfundet viser, at også tjenestemændene har behov for en garanti for, at den løntilbageholdenhed, de udviser, giver sig udslag i en medejendomsret til de værdier, der skabes. Regeringen har i den forbindelse glædet sig over, at de offentligt ansattes organisationer er gået så positivt ind i debatten om ØD.

JYTTE BORBERG

Hvorfor er et så sikkert forfatters talent som Jytte Borberg først brudt rigtigt igennem nu da hun er over 60 år?

Hun er gift med en overlæge i Viborg. Familiens telefon stod på hendes skrivebord. Hver gang hun sad ved dette skrivebord og var i gang med arbejdet, ringede telefonen til et af hendes tre børn. Hun blev stoppet i arbejdet.

Det er ikke mærkeligt, at de bøger hun har fået skrevet, nu hun har fået børnene fra hånden, at de alle handler om kvindeproblemer – ligesom novellen her.

Jytte Borbergs gennembrud til en større læserkreds kom med romanen »Eline Bessers læretid« (1976). Den handler om den 15 årige Eline der bliver tjenestepige omkring år 1900. Det er dengang herskab og tjenestefolk er to racer. Men også dengang arbejdernes fagforeninger og deres politiske parti er ved at blive til fasttømrede organisationer. Eline kommer med i tjenestepigernes fagforening.

Men hun bliver også gravid med en ekspedient hos den manufakturhandler, som hun er i huset hos.

I Jytte Borbergs roman fra 1977, »Det bedste og det værste«, følger vi Eline indtil hendes død i 1957.

1977 er et vigtigt år for Jytte Borberg. I det fik hun også sin debut som tv-forfatter med spillet »Døren er åben«, om en familie der tager en ung mand i pleje. Her er det igen provinspigen uden uddannelse, men med evner og kræfter til at hævde sin ligestilling med manden, som får ordet.

Den »almindelige« kvindes blide, humane, men også seje krav om at få del i uddannelse og i et liv uden for hjemmet har en kunstnerisk talsmand i Jytte Borberg.

Hun har arbejdet meget med praktisk teater der hvor hun bor. Før »Eline Bessers« udsendte hun bøgerne »Vindebroen«, »Nældefeber«, »Orange« og »Turné«.

Kakaotyran

Af Jytte Borberg

Elna sukkede. Hun var begyndt at sukke, hver gang hun flyttede på et eller andet eller tørrede noget af det brød da stilheden lidt. Hun kunne selvfølgelig åbne for radioen men den var i en så dårlig forfatning, at det hurtigt blev en lidelse at høre på det skratteri, og så var der kun sukene tilbage. Hun kunne naturligvis have sunget, gået trallende rundt, men det svarede absolut ikke til hendes humør. Der var så meget i vejen, især vel det at hun havde ondt allevegne, i ryggen og tit også i hovedet, og hen under aften var hendes fødder som bly og anklerne dobbelt så tykke som om morgenen. Det var al den stavren omkring på det lille areal, der var hendes arbejdsplads, og bordet der var for lavt, og trappen ned til gården, der havde for lille afstand mellem trinene, hun var altid bange for at falde, når hun skulle ned med skralde-spanden. Så spændte hun i nakken og skuldrene, de var efterhånden stenhårde af myoser, eller også var det slet ikke trappetrinene, der fik hende til at spænde med det hele, stilheden omkring hende, det at gå alene i timevis.

Før havde hun været på en arbejdsplads, hvor de var mange sammen. Der havde ganske vist været sådan en larm, at de dårligt kunne høre, hvad de selv sagde, men i middagspausen havde de da snakket i kantinen, de fortalte hinanden om deres små og store oplevelser og de brokkede sig over lar-men og hvad der ellers var at brokke sig over. Her var ingen at brokke sig til og ingen, der ville med i aktioner for at få lavet nogle forbedringer. De havde haft et godt sammenhold og også fået noget af det gennemført som de aktionerede for, det var vel derfor de pludselig blev fyret på striben. Det havde været et chok, som de prøvede at mildne

ved at aftale at ses, men det blev ingenting til, det var jo arbejdet, de havde fælles. Når det var væk, var der ikke mere, det kunne de have sagt sig selv, men dengang troede de vist på det. Elna så i hvert fald ingen af dem, og nu gik hun så her. Gud ved hvor de andre var havnet? Nå, det var allerede så fjernt, de interesserede hende ikke længere, hun kunne såmænd dårligt huske hvordan de så ud, og hun var egentlig også ligeglad. Hun var ligeglad med alting også at hun heller ikke kendte nogen her, hvad skulle hun kende nogen for? Hvad skulle de snakke om? Kunne det her overhovedet kaldes for en arbejdsplads? Hvad var det i grunden hun gik og lavede? Hvad var det hun blev så dødtræt af, at hun ingenting gad når det blev aften? Der var noget der hed arbejdsglæde og klimaet på arbejdspladsen, var det hende selv der ødelagde det? Det var jo hende, der bestemte – eller var det ikke?

Dengang så de på uret hvert kvarter, når middagspausen nærmede sig. Blev klokken da aldrig 12? Nu kunne hun holde alle de pauser hun ville, og hun gjorde det. Dengang var akkorden sat højt, nu satte hun den selv og satte den lavt, alligevel følte hun sig presset. Af hvad? Hun gad ikke finde ud af det, og når hun slog sig ned i sofaen med en øl om formiddagen, tænkte hun ikke på noget særligt. Jo hun regnede ud hvor længe der var til ungerne kom fra skole, så blev der da lidt mening i det hele, og pludselig fik hun travlt, hun løb hen i supermarkedet og købte mælk og brød og marmelade, og når hun alligevel var der, gik hun frem og tilbage mellem hylderne og lod lidt mere end hun lige skulle bruge dumpe ned i indkøbsvognen. Henne ved kassen blev hun hver gang lige forskrækket

over som det dog løb op, men så var det for sent.

I samme øjeblik hun hørte deres skoletasker blive kylet inden for døren, hældte hun kakaoen op. De havde næsten altid nogen med ind fra opgangen eller huset ved siden af, det var hun forberedt på og havde lavet en mægtig grydefuld og smurt et helt brædt fuldt af marmelademadder, som de fortærede på rekordtid, og så løb de ned for at lege. Det flød efter dem, skoletaskernes indhold, jakker og trøjer og sko og så hele opvasken og den klistrede bordplade og alle krummerne på gulvet. Elna fik det hele ordnet inden hendes mand kom hjem, så gik hun i gang med middagsmaden, mens han lagde sig lidt med avisen, han var jo træt. Da hun havde udearbejde, hjalp de hinanden, men det var der ingen grund til nu, hvor hun bare gik hjemme. Dengang havde de snakket så godt mens de gik i køkkenet og lavede mad sammen, de fortalte hinanden hvad der var sket på deres arbejde, nu sagde de ikke ret meget, hun havde ingenting oplevet og det var han snart træt af at høre hende sige, så han gemte sig bag avisen. Kl. 18 kom børnene op og råbte at de var sultne. De havde hurtigt vænnet sig til at deres mor altid havde maden parat, så de ikke råbte forgæves, bagefter skulle de læse lektier, det burde de have gjort om eftermiddagen, men det blev aldrig til noget, og hun havde ikke kræfter til at tvinge det igennem. Hendes mand skulle se TVA, så det var ikke spor urimeligt at hun stod alene med opvasken, hun havde ikke nær så travlt som de andre, men et eller andet skævt var der nu ved det.

– Hvorfor er du altid så sur? spurgte han, da hun kom ind i stuen, du går her og hygger dig hjem-

me, du har vist ikke noget at være sur over.

– Hygger mig! Det var også lige præcis hvad de sagde rundt om, da jeg søgte nyt arbejde, de sagde altid: »Gå De nu og hyg Dem lidt derhjemme, der er ikke noget til Dem lige i øjeblikket«. Eller også sagde de: »De kan tro familien vil nyde at have Dem om sig altid«. Men nyder I det?

Hendes mand forsikrede at det gjorde de da rigtignok, det var så hyggeligt at maden altid var på bordet og at der var ryddeligt og rent tøj i skufferne, så de ikke behøvede tænke på den slags.

– Det er også skide skønt med den kakao hver dag, sagde børnene bifaldende.

– Nå, tænkte hun, så er det da ikke helt meningsløst det jeg går og laver.

Men morgenen efter var det at fru Larsen ringede på. Fru Larsen boede nede på tredje til venstre, Elna havde set hende et par gange. Fru Larsen havde børn på samme alder som deres, det var dem der tit var med på kakaoholdet, når de kom fra skole. Nu hilste fru Larsen for første gang på Elna men alt andet end venligt, hun beskyldte hende for at være en »kakaotyran«. Det vidste Elna ikke hvad var og spurgte om fru Larsen ikke ville komme indenfor og forklare sig nærmere. Nej tak, hun stod og skulle på arbejde, men hun ville bare lige sige, at det var meget usolidarisk overfor de udearbejdende at varte deres unger op i hoved og røv. Hvad hun gjorde med sine egne måtte hun jo selv om, men hun skulle ikke forvænne andre folks børn, så de kom og beklagede sig over, at de ikke fik det sådan hjemme hos sig selv.

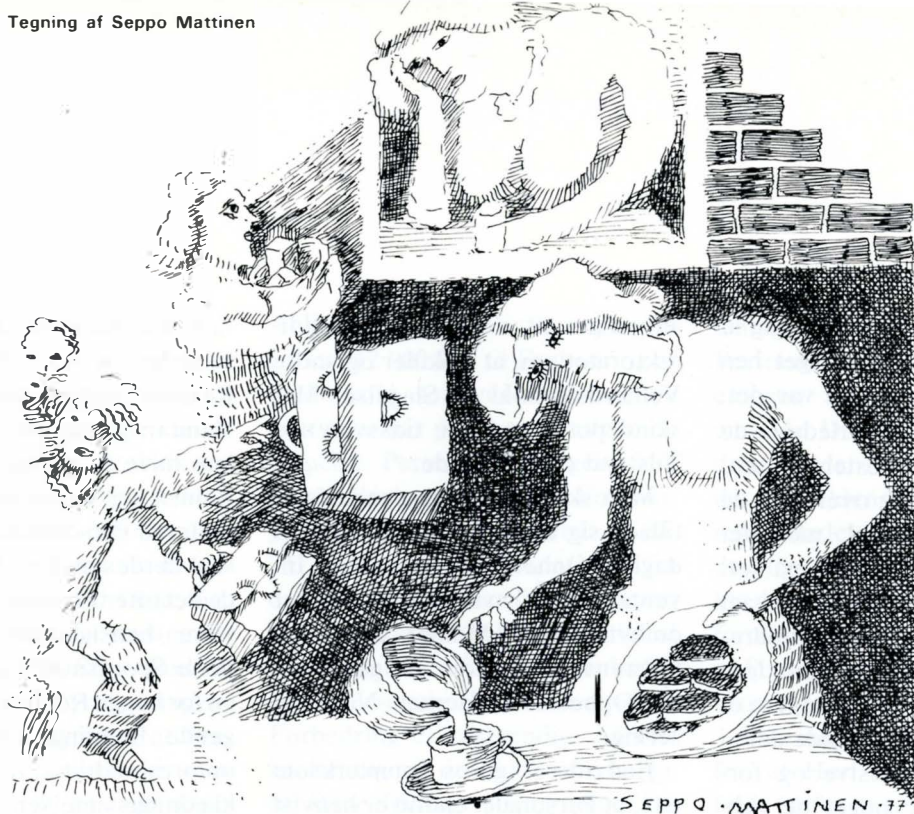
BUM. Der stod Elna og var helt sort og tom indvendig, så var det

altså slut med kakaoserveringen, for selvfølgelig ville hun ikke optræde usolidarisk overfor kvartets kvinder. Hun vidste hvad solidaritet var værd fra sin tidligere arbejdsplads, og hvis der var den mindste mulighed for en form for solidaritet her, så måtte hun gribe den med begge hænder. Men hvor blev det underligt i dagene derefter, hvor hun gik omkring og var enormt solidarisk med alle dem, der ikke anede noget om det. En tavs, ensom solidaritet som ikke lignede noget hun før havde kendt, det her var alt for abstrakt, og hvad førte det til? Dengang havde de set resultater, nu opnåede hun ikke andet end at børnene mukkede over at de ikke længere fik alt rakt og bragt, men hun måtte gennemføre det, og måske burde hun også slække lidt på opva tningen af sin mand og ikke være sådan på tæerne for ham, men hun ville ikke gøre det uden først at forklare ham hvorfor, og en lørdag aften, hvor han ikke skulle tidligt op næste dag, lavede hun natmad og tog øller frem og så satte hun sig til rette overfor ham. Han forstod vist godt, hvad hun mente, for han nikkede og var straks indstillet på at overtage visse huslige pligter og ville også bede børnene rydde noget mere op efter sig og hjælpe med opvasken.

– For din skyld må vi have lavet lidt om på det herhjemme, sagde han venligt.

– For min skyld! Vorherrebevares! Hun var ved at brække sig, og da hun ville have ham til at begribe, at det aldeles ikke var for hendes skyld men for en eller anden helheds skyld, for de andre koners skyld, så fattede han det slet ikke og var dybt såret fordi al hans velvillige imødekommenhed blev mødt med »den sædvanlige surhed«, som han udtrykte det.

Nye hårdknuder, flere formiddagsøller, rungende tomhed.

Den følgende lørdag, da der var groet lidt mos på forrige lørdags uoverensstemmelse, tog hun sagen op igen på en anden led.

– Det er nok også helt galt at jeg går her og arbejder uden løn, det er måske med til at gøre mig så utilfreds, mente hun.

Hun sagde det roligt og behersket, men nu var det ham der blev gal, for hvor i alverden skulle den løn komme fra? Han havde nok med at slæbe det hjem der skulle bruges, hvis han også skulle lønne hende, hvor var de så henne? Hun slap for at høre ham sige, at hendes arbejde i hjemmet bar lønnen i sig selv, så skarpsindig var han dog blevet, men hun slap ikke for at høre ham råbe, at han snart var træt af at agere skaffedyr. Så græd hun og mindede ham om at hun jo ikke kunne gøre for, at hun ingen arbejde kunne få, hun havde da gjort nok, søgt i øst og vest og været parat til at tage det lavest lønnede bare for at få noget – bare for igen at blive regnet for noget. For det var det der var værst: Ikke at blive regnet for noget.

– Før havde jeg en slags bytte-

værdi, nu er jeg kun forbruger, det er det syn på mig der er så nedværdigende, det smitter af på mig, det er ikke arbejdet herhjemme men måden det bliver bedømt på, der er så ødelæggende for os, der enten selv har valgt at være hjemme eller er tvunget til det af arbejdsløsheden. Det hele er ad helvede til, råbte hun og løb ind i soveværelse og hamrede døren i efter sig. Hun smed sig på sengen og tudede ned i puden. Hvad var det for noget lort altsammen?

Næste morgen stod hun ikke op, de sørgede selv for deres morgenmad og først da de var væk og der blev helt stille, listede hun sig frem og betragtede sig selv i spejlet. Op-hovnede øjne, grim, umulig. Hun ryddede op efter dem og ind imellem holdt hun kolde, våde klude stramt mod øjnene. Da hun igen så nogenlunde ud gik hun hen i supermarkedet. På vejen tilbage kom hun tilfældigt til at kigge ind i en stuelejlighed, hvor der sad en kvinde og stirrede tomt frem for sig. Før Elna nåede at tænke sig om havde hun ringet på døren og da kvinden kom ud, sagde hun hurtigt: – Det her kan ikke blive ved, vi må gøre noget, jeg ved det fra min gamle arbejdsplads,

det nytter ikke bare at lade stå til, vi må snakke sammen, finde på noget, så længe vi bliver i hver sit bur sker der jo ingenting.

Det blev begyndelsen. Pludselig dukkede de frem fra deres gemmer, dem med organisationstalent og dem med talegaver og dem med ideer og fantasi, de kaldte sig for »de forhenværende kakaotyranner« og henvendte sig til fru Larsen for at aflægge beretning. Fru Larsen fik flere med og så gik de i gang med at hjælpe hinanden. Dem der var hjemme tog sig af de udearbejdendes børn og indkøb og til gengæld fik de noget at vide fra arbejdspladserne, så de ikke følte sig helt udenfor. De begyndte alle sammen at se noget sammenhænge som de ikke før havde gjort sig klart, og det der havde forekommet uoverstigeligt blev lidt mere overskueligt, men indviklet var det stadigvæk. Måske ikke så meget for den enkelte, men det var svært at se, hvordan de i fællesskab skulle få noget gjort ved det, for det kom udefra og ikke fra det hjemlige, det var ikke nok at mand og børn ændrede lidt på deres vaner, deres fremtid hang sammen med alle dem, der havde det som de selv

havde det, og den var afhængig af bestemmelser, der blev taget hen over deres hoveder. Det var det, der skulle være anderledes, de skulle være med i de bestemmelser.

Det var en mægtig overmagt de havde at kæmpe imod, men det hjalp dem at de selv troede på det, og hvis én af dem skulle få et svagt øjeblik, så opmuntrede de andre. Det med at noget kunne »bære lønnen i sig selv« var ikke længere et tåbeligt postulat for at holde dem i ro og gøre dem passive og forsvarsløse, det var noget de selv sagde: – Det her bærer sørme lønnen i sig selv.

Og når de sommertider holdt en fest, hvis der var en lille sejr eller et fremskridt som skulle fejres, så skålede de med Elna, for det var jo hende der havde sat det i gang, men det ville hun ikke have at de blev ved med at hænge sig i, og efterhånden glemte de det også og så sig selv som en enhed.

For 50 år siden:

Under 9. Januar 1925 indsendte Dansk Lokomotivmands Forening et Andragende til Generaldirektoratet om forbedrede Velfærdsforanstaltninger for Organisationens Medlemmer, der var stationeret i Slagelse, af følgende Ordlyd:

Lokomotivpersonalet i Slagelse har i snart mange Aar beklaget sig over de derværende Lokaliteters Mangelfuldhed. Disse Beklagelser er fremsat overfor saavel I. Distrikt som overfor vor Organisation, og da de maa siges at være berettiget, skal Foreningen herved tillade sig

ærbødigst at andrage Generaldirektoratet om, at Lokaler og andre Velfærdsforhold i Slagelse Maskindepot bringes i tidssvarende Tilstand og Udseende.

Man skal i saa Henseende først tillade sig at pege paa Personalets daglige Opholdsværelser, hvis Inventar m.m. man meget ønsker ombyttet med Møbler efter den Overenskomst, som er gældende for Opholdsværelsernes Normalisering.

Endvidere gøres opmærksom paa, at Personalet endnu er henvist til at vaske sig i den aabne Remise, hvor det er udsat for Stærk Træk og andre Ulemper. Det maa derfor anses for berettiget, at der her fremsættes Krav om Indretning af særlige Vaskerum med varmt og koldt Vand for Lokomotivpersonalet.

Endelig findes et stærkt Ønske om Ændring i den nuværende Form for Lokalernes Opvarmning, med Kakkeloven, en Form, der foruden en daglig Tilsmudsning ved Askeudrensning og Fyring tillige giver en meget uensartet Opvarmning.

Det skulde derfor synes en baade hensigtsmæssig og tillige god økonomisk Foranstaltning at ændre Opvarmningsmaaden, saa den fremtidig foregik gennem Centralvarmeanlæg. Foruden en mere ensartet Varme vilde herved sikkert kunne opnaas en ikke uvæsentlig Brændselsbesparelse, idet det maatte være muligt fra et saadant Anlæg baade at afgive Varme til alle de mange Lokaliteter, der forefindes ved Depotet, og at levere varmt Vand, evt. Damp til Badeanstalt og Vaskerum. I denne Forbindelse skal man pege paa, at Badeanstalten ved det paagældende Depot trænger til en Modernisering, Udvidelse og Forbedring; Foreningen har her tænkt sig det indrettet med 1 Karbad og 2 Brusebade.

Imidlertid er de lokale Forhold saaledes, at der i Slagelse findes 2 Remiser beliggende i nogen Afstand fra hinanden, og da man ikke kan have Skabsværelse i den ene Remise og Vaskerum i den anden, hvorved Personalet delvis afklædte skal færdes mellem Remiserne, vilde det efter Foreningens Opfattelse være hensigtsmæssigt at ordne dette Spørgsmaal derved, at man i en for begge Remiser centralt beliggende Bygning, som mulig maa opføres, indretter de fornødne Omklædningsværelser og Vaskerum for Lokomotivpersonalet. Hertil kunde saa tillige Badeanstalt, W.C.'er og Centralvarmeanlæg henlægges.

Naar Foreningen endnu en Gang betoner, at Lokomotivpersonalet allerede for mange Aar siden har fremsat sine Ønsker overfor Distriktet og stedse ventet paa dets Imødekommen, tillader vi os at forvente, at Generaldirektoratet vil se velvilligt paa denne Sag.

Foreningen vil derfor sætte Pris paa, om der maatte blive givet Lejlighed til en Drøftelse med Generaldirektoratet om Sagen for om mulig at naa til en Ordning af de for Personalet saa stærkt berørende Lokaleforhold.

Der gik Aar og Dag, hvor det ikke var muligt at faa Svar fra den høje Styrelse, hvorefter man under 3. April d.A. tillod sig at tilskrive Generaldirektoratet følgende:

Under 9. September 1925 anmodede Dansk Lokomotivmands Forening i Skrivelse Nr. 1358 om en tidssvarende Ordning af Lokaleforholdene i Slagelse. I bemeldte Skrivelse gjorde man opmærksom paa, at Lokaleforholdene nævnte Sted i mange Aar ikke havde været tidssvarende, og at det paagældende Personale gentagende havde beklaget sig herover.

Da man endnu er uden Svar paa fornævnte Skrivelse, tillader man sig næst efter at bringe Sagen i Erindring at bemærke følgende:

Den omstændighed, at Udkastning af Lokomotivernes Fyr jo altid foregaar umiddelbart efter at Lokomotivpersonalet har forladt Lokomotivet og altsaa skal vaske sig, medfører, at Personalet næsten altid staar i en Sky af Støv, Sod og Røg, opstaaet ved Fyrrensningen. Tages dertil i Betragtning, at Personalet, naar det vasker sig, maa staa i delvis afklædt Tilstand udsat for den stærke Træk, der saa godt som altid er i Lokomotivremiser, maa det siges, at de paagældende Lokaleforhold er i høj Grad uhygiejniske og utidssvarende. Dette er dog ikke de eneste Ulemper.

I Vintertiden fryser Vandet jævnlige til Vaskekummerne førende Rør; ved saadanne Lejligheder er Personalet henvist til at tage Vaskevand af nogle til dette Brug fyldte Kar, der henstaar utildækkede, saaledes at Vandet næppe altid er helt rent, naar det skal anvendes. Personalet maa derfor have Krav paa en snarlig Indretning af et Vaskerum med varmt og koldt Vand, saaledes som det forefindes omtrent ved alle Maskindepoter.

Foreningen tillader sig derfor paany at henlede Generaldirektoratets Opmærksomhed paa Lokaleforholdene ved Slagelse Maskindepot, hvorhos man tillader sig at forvente Generaldirektoratets snarlige Meddelelse om Imødekommelse af de i Foreningens fornævnte Skrivelse af 9. September 1925 fremsatte Ønsker.

Man kan nu meddele, at Foreningen blev indkaldt til Drøftelse den 11. Juni d. A. om Anvendelse af det paa Finansloven budgetterede Beløb til Velfærdsforanstaltninger. Beløbet er som bekendt Kr. 35 000.

Af disse 35 000 Kr. er der nu bevilget ca. 12 000 Kr. til Forbedring af de Forhold, som vi i ovenstaaende Skrivelse har peget paa vedrørende Slagelse. Personalet i Slagelse kan altsaa glæde sig over, at Foreningens Anstrengelser i Løbet af ca. 2 $\frac{3}{4}$ Aar er resulteret i, at man fra den høje Styrelses Side er blevet klar over, at Forholdene for det af Statsbanerne i Slagelse beskæftigede Personale er saaledes, at en Forbedring er nødvendig, og forhaabentlig vil det ikke vare længe før Baneafdelingen bemyndiger Distriktet til at udstede Arbejdsordre for, at Arbejdet kan paabegyndes.

En lignende men dog meget mindre Velfærdsforanstaltning, hvormed Foreningen ligeledes har indsendt Skrivelse, nemlig om en Ændring af Vaskeforholdene i Odense, idet man den 12. Januar 1927 til 2. Distrikt indsendte følgende Skrivelse:

Lokomotivpersonalet i Odense tilsendte i Foraaret 1926 2. Distrikt en Anmodning om, at de i Remisen dersteds anbragte Vaskekummer flyttedes til Personalets Skabsværelse.

Imidlertid har Personalet endnu ikke modtaget nogen meddelelse om, hvorvidt dets Andragende imødekommes eller ej.

Forholdene er som bekendt saadanne, at der i Remisen altid er megen Træk, hvilket kan være medvirkende til mange Forkølelsessygdomme, da Personalet jo opholder sig ved Vaskekummerne i delvis afklædt Tilstand, og i Odense er der en ikke ringe Afstand fra Omlædningsværelset, hvor Personalet har anbragt de Klædningsstykker, det under Vaskningen har afført sig, og til Remisen, hvor Vaskekummerne findes, hvorfor Personalet saaledes maa gaa en lang Tid i mindre paaklædt Tilstand, en

Omstændighed stærkt berørende Personalets Velfærd, hvilket Foreningen meget indtrængende vil anmode Distriktet om at faa ændret. Da der forøvrigt er Vandværk i det ved Odense Maskindepot værende Badeværelse, som netop findes lige overfor Personalets Omlædningsværelse, kan det næppe forudsættes, at en Imødekommelse af Personalets Ønske kan medføre afskrækkende Udgifter.

Foreningen tillader sig at gaa ud fra, at Herr Maskinbestyreren er fuldt indforstaaet med den Ubehagelighed det er, og de Muligheder for Helbredsnedbrydelse, der ligger i i delvis afklædt Tilstand at skulle gaa fra et varmt til et meget koldt Lokale og endda opholde sig der en Tid, saaledes som det her nævnte Personale maa gøre det.

Man tillader sig derfor at andrage Distriktet om, at det af Personalet i Odense tidligere fremsatte Ønske om Flytning af Vaskerummene imødekommes.

Forventende Distriktets imødekommende Svar paa nærværende Andragende.

Herpaa modtog Foreningen faa Dage efter et Svar fra 2. Distrikt gaaende ud paa, at samme havde henstillet allerede i 1926 til Generaldirektoratet at imødekomme det fremsatte Ønske, men først ved Drøftelsen den 11. Juni d. A. lykkedes det at faa denne lille Velfærdsforanstaltning opfyldt, ved at der blev bevilget et Beløb af 300 Kr. til Flytning af Vaskekummerne, saaledes at Lokomotivpersonalet i Odense kan faa menneskelige Forhold at vaske sig under efter endt Tjeneste.

Flere Forbedringer var det ikke muligt indenfor det begrænsede Beløb af 35 000 Kr. at faa imødekommet.

T-banen 2: Underdejlige Stockholm

(Nr. 2 af 3 overblikartikler)

12

S

kandinaviens hurtigste bytransitsystem – Stockholms t-bane – er eksempel på, at et forventet befolkningsunderlag kan udeblive, når negative kræfter spiller ind.

Det er grunden til, at banens kapacitet ikke udnyttes i dag som oprindeligt beregnet.

Systemet, der har kostet skr. 5.060 millioner at anlægge, er dog blevet fuldført efter planen. Der ventes ikke derudover anlagt flere linier i Stockholm indenfor en overskuelig fremtid, kun forbedring og modernisering af de nuværende anlæg, oplyser en talsmand for AB Storstockholms Lokaltrafik (SL).

F.eks. begynder i år installationen af elektroniske billetkontrolgærder, der sparer personale og hindrer gratister.

SL, der ligesom London Transport driver både t-banen og bussystemet, model også for HT, råder over 110,3 km spor.

53% af anlægget er udsprængt i den stockholmske bjergklippegrund. 64% af det samlede SL-net er i tunnel.

Normal tunnelbredde (dobbeltspor) er 8 m. Maksimumdybde under gadeplan er 35 m.

Ingeniører og kunstnere har i forbilledligt fællesskab skabt en t-bane, der viser vort broderfolks forståelse af menneskets behov for mere end hurtigst mulig transit.

På den nyeste station, Kungsträdgården, indviet for fem måneder siden, er selve klippevæggen blevet udnyttet til udhuggede og påførte dekorationer, der i farver og former skænker rejsende en kunstnerisk oplevelse, når de bruger stationen.

Til den egentlige anlægsteknik har ingeniørerne bidraget med bl.a.

den nu også udenfor Sverige kendte *svenske metode* – d.v.s. anvendelse af let trykluftshåndboreværktøj med såkaldt »knæfødder« (billedet), som blev suppleret med tungere boregrej.

Ordinær dynamitsprængning blev anvendt både i og under jordoverfladen.

I overfladen udviklede ingeniørerne dog også en nyhed, der er nærmere beskrevet i Stockholms Läns Landstings smukke værk om tunnelbanernes tekniske anlæg: *kortintervalteknik* med milli-sekundsprængkapsler.

Disse kapsler gjorde det muligt (1) at bruge større salver, (2) at opnå mindre jordvibrationer og (3) at sikre mindre risiko for »flyvende sten«. Tilmed blev klippen udsprængt mere effektivt.

Den dybest liggende station er

før nævnte Kungsträdgården (35 m).

En anden station er eksempel på, at pietetsfølelse og teknik finder hinanden netop i t-banepriippet (selve modsætningen til miljøvandaliserende motorgade- og vejbyggeri):

Centralstationen skulle bygges under Klara kirkegård.

Man undlod derfor at sprænge vej fra gadeplanet, men gik frem i bjergtunnel, der havde en projekteret spændvidde på 20 m. Stationen er udført som 4-sporstation i to etager.

Udsprængningen skete i små ryk – et ryk = ca. 3 m – og forstærkninger af præfabrikerede bue-elementer blev anvendt for hvert ryk.

Første tog rullede under Klara kirkegård i 1952.

SL har i øjeblikket en t-banevognpark på 900 enheder.

Der køres med 8- og 10-vognstog, maksimumfart 80–90 km/t, normal rutefart 30–40 km/t, togintervaller 90–110 sekunder.

650.000 rejser, siger statistikken, noterer t-banen på hverdage. I bymidten tegner systemet sig for 60% af den samlede trafik.

Allerede i begyndelsen af dette århundrede begyndte man i Stockholm at tale om et »voksende behov for et hurtigt transitsystem«. Det var i god tid – Stockholm manglede dengang ikke færre end 650.000 indbyggere i at have mindstetallet, 1 million, som ofte bruges som tommelfingerregel, når en storbys behov for transitsystem under gadeplanet skal vurderes.

Først i 1931 vedtog Stockholms bystyre da også at anlægge den første tunnellinie fra Skanstull til Slussen. Den blev færdig i efteråret 1933 i spurvognsstandard.

Det nu fuldførte net, som udgøres af tre linier, voksede planmæssigt således:

Ruten Slussen–Hökarängen kom i 1950. Hötorget–Vällingby og en rute til Stureby i 1952. Forlængelser til Hässelby Gård og Högdalen i 1957.

(fortsættes næste side)

Til venstre: Tryklufthoring med let håndværktøj med »knæfødder« – såkaldt svensk metode, der udvikledes under bygningen af Stockholms t-bane. (Illustrationer fra Stockholms Läns Landstings tekniske t-banebeskrivelse.)

Øverst til højre: Så dejligt har svenskerne udformet tulletrappeafsatsen (foden af trapperne i baggrunden) på stationen, Universitetet. Klippevægge og -loft er afvekslende udsmykket med stænkmaleri i (regnbue)indfarvet beton og løvmaleri i akryl.

Nederst til højre: Perronen på Malmö station.

På dette tidspunkt begyndte imidlertid de negative kræfter at spille ind.

De-centraliseringsbestrebelse blev mærkbare også i Stockholm.

Stockholms kommune havde jævnt stigende indbyggertal indtil slutningen af 1950'erne. Siden 1960 har tallet været jævnt faldende (1960 = 806.903. 1975 = 605.202).

Samtidig fortsatte udvidelserne af t-banen – systemet, der er specielt udviklet til at betjene tæt trafikerede byområder. Et træk af det gumpetunge ved langtidsplanlægning.

Udvidelserne til Hässelby Strand, Örnberg, Fruängen, Hag-sätra, Farsta og Bagarmossen blev færdige i 1964. I 1967 etableredes forlængelsen til Varberg og en rute til Ropsten fra T-centralen.

Og medens de-centraliseringen nu markerede sig kraftigt med stadig faldende befolkningsunderlag, indviedes forlængelser til Fittja, Norsborg og Farsta Strand samt en rute fra T-centralen til Hjulsta i 1975.

Planens resterende forlængelser fra Västra Skogen til Rinkeby og fra Mörby Centrum til Täby Centrum fuldføres – sidstnævnte allerede i år.

Således er Storstockholm (nu 1,3 millioner indb.) gjort underdejligt i stand til genforeningsmødet med hovedstadsideen, som ikke noget sted kan forhales uendeligt af de-centraliseringsmolokkens budskab, der river en bys kultur- og erhvervslivs – såvel som bolig-funktioner ødelæggende med sig.

53% af t-banen er udsprængt i bjergklippegrund. 64% af den totale sporbængde på 110,3 km er i tunnel. Her bringes tungere bregrej i stilling af en skovltruck før udsprængning til rulletrappeskakt.

**UDLANDET
I
—GLIMT**

● SAO PAULO, Brasilien, 11 millioner indbyggere, er ved at bygge t-banecentralstation, der får fire etager forbundet med 58 rulletrapper ned til en etage med 60 elektroniske billetkontrolgærder af den »tænkende« tælleapparattype. På en normal dag sælges ca. 273.000 almindelige billetter og ca. 59.000 studenterrabatbilletter.

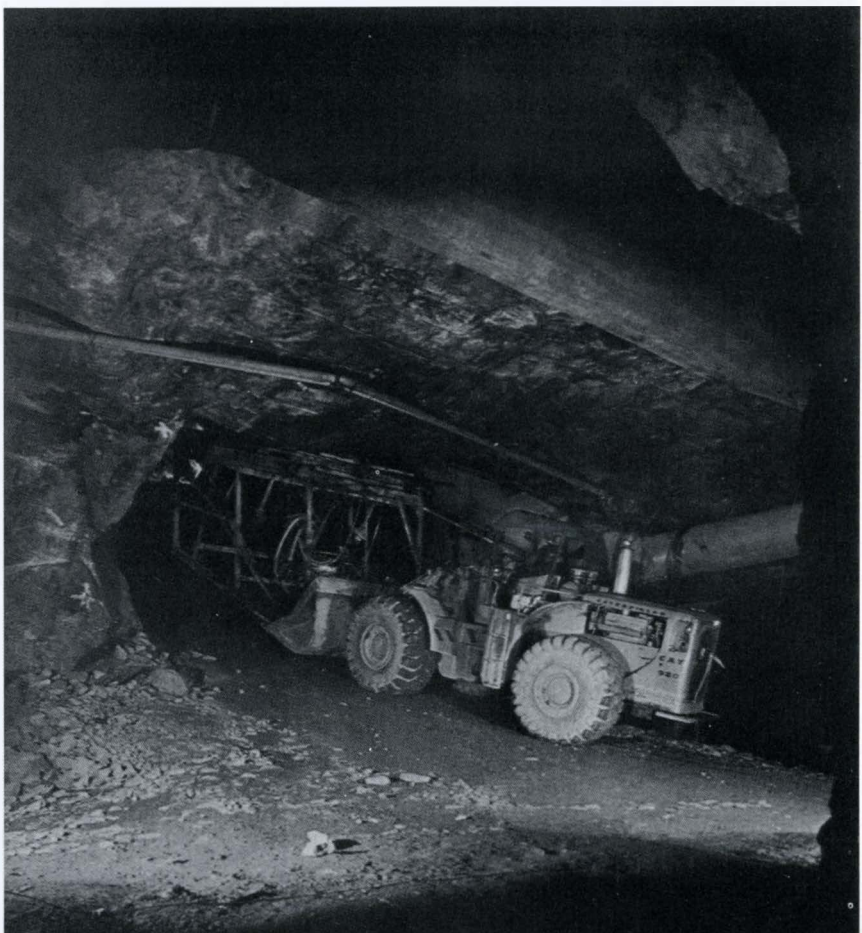
Tyder på mange studenter i Sao Paulo – eller kan maskinerne bare ikke se forskel på studenterrabat og rabatstudenter?

● AMERIKANSKE videnskabsmænd har regnet ud, at en undergrundsban fra kyst til kyst i USA ville kunne tilbagelægge strækningen på under en time og er teknisk mulig. Men accelerationen ville forøge passagerernes legemsvægt med 40%, påpeger de.

Dem, der kunne overleve den ekstra belastning af hjerte og lunger, ville knageme spare tid.

● FRANKRIGS *Bernard de Fontgalland*, generalsekretær for den internationale jernbaneunion (UIC), om højhastighedsprojekter: »Hvor er det fornuftige i meget store hastigheder – 400 km/t eller mere – i Europa? Vore største byer ligger meget nær hverandre, så den slags hastigheder kunne aldrig reelt blive opretholdt, medmindre man undlod at standse i byerne. Og hvis man ikke henter trafikken i byerne, hvor skulle man så hente dem?«

Tak for de ord, de Fontgalland. Vil Japan sige noget –?

Jernbanebo

Tirsdag den 14. februar 1978 blev en milepæl i Jernbanemændenes humanitærfonds historie, idet der på denne dag holdtes rejsegilde på vort Plejecenter Jernbanebo i Nyborg

Som det tidligere er meddelt gennem jernbaneorganisationernes fagblade påbegyndtes det store projekt til nær ved 15 millioner kroner, da Nyborgs borgmester Børge Jensen den 14. juni d.å. gravede det første spadestik ved Helletoften og Nydamsvej til Plejecentret Jernbanebo.

Borgmesteren var også sammen med fondens bestyrelse, embedsmænd fra Nyborg kommune, arkitekter, entreprenører og de ca. 40 beskæftigede ved byggeriet, med til »Pølser og øl« – rejsegilde nøjagtigt 8 måneder senere, – iøvrigt næsten nøjagtigt efter tidsplanen, således at centrets indvielse og ibrugtagning fortsat påregnes omkring 15. oktober 1978.

Byggeriets omfang

Selve centret, det vil sige plejehjemmet med de 28 enkeltværelser, opholds- og terapilokaler samt køkken med dertil hørende rum – ialt et bebygget areal på ca. 2500 kvadratmeter er under tag – toiletter, badeværelser og skillerum er etableret, og ca. halvdelen af bygningen er forsynet med varme, hvilket betyder, at selvom vinter og frost lagde sin klamme hånd på byggeriet ved rejsegildet, så vil det ikke sinke byggeriets færdiggørelse.

De 10 beskyttede boliger var kun markeret med støbt sokkel og bund, samt de dertil hørende rørinstallationer, men også denne del af byggeriet blev lovet færdigt til tiden.

Plejecentrets vedtægt

Plejecentret Jernbanebo i Nyborg er en selvejende institution, der har til formål at opføre og drive et plejehjem og tilknyttede boliger for invaliderede, ældre og svagelige medborgere, idet der gives fortrins-

ret til ophold for medlemmer af Jernbaneorganisationernes Fællesudvalg, der består af Dansk Jernbaneforbund, Jernbaneforeningen, Dansk Lokomotivmands Forening og Fællesorganisationen DSB, såfremt disse iøvrigt opfylder betingelserne for optagelse i plejecentret i henhold til Socialministeriets cirkulære af 29. marts 1976 pkt. 104 og 117.

Jernbanemændenes kooperative forsikringsforenings fond har startet institutionen med en grundfond på 1,4 millioner kroner, og driften af plejecentret sker jfr. bistandslovens §§ 79–86 for plejehjem og beskyttede boliger.

Den overordnede ledelse, – herunder indstilling om optagelse – forestås af den bestyrelse på 7 medlemmer (4 fra organisationerne, 2 fra Nyborg byråd og 1 fra centrets personale).

Til den daglige ledelse og drift af institutionen ansættes en leder og en økonom, samt sygeplejeuddannede og øvrigt medhjælpspersonale. Førstnævnte stilling er opslået ledig og ventes besat fra 1. august 1978.

Økonomi bag byggeri og drift

De mange penge, der som anført udgør en grundfond på 1 million og 400 tusind krone, er tilvejebragt ved frivillige bidrag og gaver til jernbanemændenes humanitærfond, og med indskydelse af denne kapital, er der opnået en fortrinsret for jernbanemænd og deres familie ved indstilling til ophold i plejecentret, men derudover er der ingen økonomisk fordel.

Grundkapitalen er et minimum for indskud i en selvejende institution (10%).

Borgmester Børge Jensen Nyborg og formanden Børge Aanes

Nyere lovgivning kræver mindst 25% som egenkapital og en lånegrænse på 75%, men ved hjælp af en kommunegaranti for de sidste 15%, er der forudsat optaget lån til 90% af byggeriets anskaffelsessum.

Skulle centret »hvile i sig selv«, ville det altså forudsætte, at patienterne på plejehjemmet og beboerne i de beskyttede boliger selv måtte forrente lånene og betale den daglige drift, herunder aflønning af centrets personale, der nok må påregnes at blive i et antal på 25–30 personer.

Den sociale lovgivnings muligheder

Det er imidlertid gennem vor sociale lovgivning sikret, at det ikke blot er velhavere, som selv kan betale opholdsprisen, der kan skaffe sig et betryggende opholds- eller boligniveau i alderdommen, idet reglerne er udformet således, at man efter sin indkomst betaler opholdsudgifterne indenfor visse maksimale beløb, medens det offentlige (Stat og kommune) udreder resten.

En *plejehjemsplads* anslås i 1978 at koste ca. 600 kroner pr. dag, men den enkeltes ydelse er begrænset til inddragelse af folkepensionen og 60% af øvrig indkomst.

I de *beskyttede boliger* må vi regne med en husleje indbefattet andel i plejehjemmets fælles lokaler og personale på omkring 3000 kr. pr. måned, men den enkelte families ydelse fastsættes til maksimalt 25% af husstandsindtægten.

Det betyder altså, at man ikraft af vor sociale lovgivning ikke behøver at spekulere på, om man nu har råd til en plejehjemsplads eller en beskyttet bolig. Det vil alene være behovet, der er afgørende for tildeling af pladserne på plejehjemmet og i de beskyttede boliger.

Hvordan kan man komme ind på Jernbanebo i Nyborg?

Indstillingen sker gennem et »visitationsudvalg« på grundlag af en lægehenviisning og en social rapport.

For ansøgere *udenfor* Nyborg kommune kræves yderligere en kauktionsordning fra hjemstedskommunen, idet staten alene dækker de 50% af tilskuddet, medens kommunen må yde resten. Det skulle ikke være noget problem at opnå denne kauktion, medmindre der i hjemstedskommunen er ledige plejehjemspladser.

Når godkendelse fra visitationsudvalget foreligger, har Jernbanebos bestyrelse den endelige indstilling til optagelse jfr. foran omtalte

»Vedtægt for Plejecentret Jernbanebo«.

Ansøgning til din faglige organisation

Som allerede nævnt ventes plejecentret færdigt den 15. oktober i år, således at belægning kan ske i de sidste måneder af 1978, derfor vil vi gerne allerede nu modtage ansøgninger såvel om plejehjemsplads som om tildeling af en beskyttet bolig.

Send derfor et par ord til din organisation, som så vil fremsende en foreløbig blanket til udfyldelse (afkrydsning), og derefter yde hjælp til de nødvendige blanketter og foranledige disse fremsendt til de enkelte visitationsudvalg.

Rejsegildet markeres med servering af »pølser og øl«

Et indlæg uden overskrift

Hvis DLT var et lægetidsskrift ville indlægget omhandle årsag og virkning vedr. stofmisbrugere og deres evige jagt på hallucerende stoffer. Denne ejendommelige indledning skyldes den om et par timers tids deltagelse i det kommunale valg. Jeg kan ikke lade være med at sammenligne en politiker, der står til valg og en stofmisbruger under den afsluttende fase. Den ene har hallucination, den anden vil hallucinere. Eller med andre ord, den ene har hvad den anden vil give.

Hvis man ikke ved hvad DLT står for, er det egentlig forståeligt. Selv med bladet i hånden, eller endnu værre en hel årgang, er det svært at læse sig frem til, at det er et talerør for lokopersonalet her ved DSB. Hvis indholdet svarede til papirkvaliteten, eller den smukke forside, der iøvrigt kan fortolkes som et sidespor. Men som bekendt efter frost kommer tøjeyr og sidesporet kan omstilles til hovedsporet.

Hvor er den leder der angriber de ansvarlige politikere for de forhold, som de i demokratiets navn giver os. Hvor er den leder der angriber DSB' ledelse for mangelfuld efterlevelse til ordre A § 6.

En leder er ganske rigtig Dansk Lokomotivmands Forenings ansigt ud ad til, men så skal den også vise sit ansigt og ikke nakken. Den skal ikke, selv om den har politisk sympati med den til hver tid siddende regering, forsvare samme regerings handlemåde med resignation.

Når minotetsgrupper i samfundet mener deres løn og arbejdsbetingelser er urimelige, går de i forhandling (eller prøver) med den retsmæssige forhandlingspartner. Men helt galt bliver det, hvis gruppen af politikere og/eller den mediestyrede offentlige mening betragtes som værende en vigtig

samfundsmæssig funktion. Grupper i denne funktion har meget små forhandlingsmuligheder, idet forhandlingspartneren blot behøver at kalde gruppen en flok anarkister. Med et slag er gruppen gjort »lovløs« og politikerne kan sige: »Mine hænder har jeg vasket og min aftenbøn har jeg bedt«. Vi har set tilfældet med benzin-, HT-chaufførerne, BT-typograferne, postarbejderne. Om de sidstnævnte udtalte finansministeren jo »Vi vil ikke lade os styre af en flok anarkister«. I denne situation er forhandling jo umuliggjort, og gruppen har kun en mulighed tilbage for at manifestere sine synspunkter, og det er at blive »lovløs«. Dette er resultatet af en politikers uegnethed som forhandlingspart, idet han vælger det at udråde gruppen som forbrydere og gangstere og på denne måde vende den offentlige mening mod de ansattes løn og arbejdsforhold. Lad os håbe de samme politikere har taget ved lære eller taget byrettens dom over de to BT tillidsmænd til efterretning.

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig K.B. Knudsens udtalelse om, at en arbejdsnedlæggelse ikke løser nogen som helst problemer, men den manifesterer dog meningen »Grænsen for forståelse og loyalitet er nået«.

Interviewet med E. Risbjerg Thomsen i DSB bladet nr. 2, side 22 omhandler bl.a. ERT's kritik af de, fra politisk side, forhold DSB's ledelse må arbejde under. ERT slutter med »Heldigvis synes personalet at forstå ledelsens situation«. At forstå er eet, noget andet er at acceptere. Der kunne have stået »Ufatteligt at personalet kan arbejde under disse forhold«. Men det var nok en for skarp udtalelse, selv fra ERT's side, selv om han nok har tænkt sådan mange gange.

Heri ligger jo hele kærnen. DSB's ledelse får forhold pålagt af politikerne, disse forhold vandrer nedad hirakiets stige, og ikke en af de forbigående ledere har så meget rygrad, at de kan sige »Dette kan vi ikke byde vore folk«. Vores ledere kan ikke forvente, at vi skal kende deres forhold, idet vi ikke har kendskab dertil, men de må kende vores forhold, ellers var de vel ikke ledere.

En god chef er også en, der kan forsvare sine folk, når de bliver pålagt urimelige arbejdsforhold, og i visse forhold ikke gøre dem endnu mere urimelige for igen at takkes sin foresatte.

Det er jo ufatteligt, at man fra DSB's side prøver at lægge hindringer i vejen for, gennem arbejdstilsynet, en universal lægelig undersøgelse omkring arbejdsforholdene her ved S-togene. Denne, upartisk på videnskabelig basis, undersøgelse kunne afkræfte eller bekræfte vores bange anelser om den hurtige nedslidning og kunne samtidig hjælpe os i motiveringen til en ændring af tjenestetidsreglerne. I stedet ønsker DSB at oprette den gamle miljøgruppe, bestående af folk uden tilknytning til S-togene og endnu mindre kendskab til arbejdsforholdene. Jeg vil kalde det venstrehåndsarbejde så det batter. Men det er jo nok som K.B. Knudsen udtaler, elf og lkas på S-togene ikke er rigtig lokopersonale. Dette udtalt den 23/1 1978 på Ddt Kh's generalforsamlings talerstol. Fy siger jeg.

Vi har SU-møder, men hvad er realiteter, vores repræsentanter stiller velforberejdede, materialet er i orden, men ak mødelederen med hånden på sin mappe »Dette kan vi diskutere, alt andet nej«. Ordre A § 6?

Parkeringsforhold her ved Kh?

Det drejer sig om små 20 pladser. Jo vi kan parkere ved havnen. Hvis vi kunne lukke parkeringsgården i Sølvgade og henvise til Kastellet, sikken et ramaskrig. DSB kunne hjælpe, ved gennem magistraten og politiet at skaffe de folk, der møder eller slutter uden for togtid mulighed for parkeringsplads i rimelig afstand fra arbejdspladsen. Man kunne eksempelvis henvise turistbusserne til havnen, og vi kunne få de pladser i Ingerselvgade, eller de pladser foran Bernstorffsgade 18.

Rengøring af førerrum. Dette fremlagt, svaret »I får jo arbejdstøj«, og så et lille smil. Når man ser hvordan landmanden behandler sine svin, kunne man næsten ønske, at vi fik en landmand som ansvarshavende for førerrumsrengøringen.

Jeg forstår godt den kollega, der har indsendt et forslag gående ud på lukning af opvarmning af kontorerne om natten. Så har man her den samme temperatur om morgenen, som dem der starter de første tog. Og dog kontorerne er jo isoleret. Der findes nok ingen træk, for tætningstætningslisterne er selvfølgelig i orden.

Når bjerget ikke vil komme til Jeppe os.v. Ud fra dette kunne ovenstående forslag tænkes fulgt op med nedenstående forslag i troen på en holdningsændring fra de ansvarlige, hvis de selv måtte arbejde under de her stillede miljømæssige forhold.

Som forslag følger:

Rengøring af kontorer 2 gange årlig mod udlevering af 1 stk. kedeldragt.

Reparation af kontorstole og sæder udsættes på ubestemt tid.

Rensning af telefoner undgås. Her kan spares på den medbragte mad, og ved jævnlig bytning af telefoner, kan der med held findes lidt postej og rigelig med virus i tragten.

Ved den her stigende risiko for sygdomme, kan man løse lidt af arbejdsløshedsproblemet.

Tætningstætningslister fjernes fra døre og vinduer. Montering af ventilatorer foran samme. Her kan så de i kontorerne siddende personale få udleveret ørevat.

På denne måde kan man undgå at høre telefonen, når utilfredse rejsende ringer for at beklage sig over at S-togsførerne kører fra gangbæsværede og på andre måder folk, der er handicappet, for at tiderne kan overholdes. Samtidig kan der så ske en stigning i sygdom på grund af træk, og dette kan igen medvirke til at nedsætte antallet af de arbejdsløse.

Det kunne være en interessant situation, hvis en af de beslutningsdygtige kom med et par ugers tid i en tur, og man på det grundlag kunne diskutere arbejdsforhold, så kunne det være, at forståelsen for vores problemer stillede sig i et andet lys. Så ville billedet være et andet end det Kjeld Olesen sagde, da han prøvede at fremføre et tog fra Korsør »Jeg indhentede da de forsinkede 5 min. og kom rettidigt til København«.

Lkas p. J.A. Olesen, Ddt Kh.

Intet er lettere end verbal spillet med musklerne i en lederartikel, til gengæld er det kun i ringe omfang at store ord fører til virkelige resultater. Et sagligt betonet ordvalg har størst værdi for disse. Derfor vil en lederartikel kun undtagelsesvis nå tonehøjder som enkelte så godt kan lide – altså mere for tonehøjdens skyld end for realitetssansens.

Artiklens forfatter ville nok ved tilbageblik i DLTs årgange kunne finde lederartikler skrevet med store bogstaver, men gennemgående er lederartikler skrevet ud fra fag-

og trafikpolitiske hensyn – og uden specielle partipolitiske sympatier.

Det er ikke min personlige opfattelse, at elektroførere og lokomotivassistenter ved S-togstjenesten ikke er rigtigt lokomotivpersonale. Udtalelsen på nævnte møde fremsattes på andres præmisser.

I øvrigt kan artiklens indhold tages til efterretning med henvisning til det initiativ foreningen har taget og som er bekendtgjort ved cirkulære til afdelingerne.

Lanternen

Må jeg ha' lov at præsentere mig? Mit Navn er »Lanternen«, tjenestegørende i Lokomotivmændenes selskabelige forening »Lanternen«. Hvis du kender mig er al yderligere præsentation overflødig. Hvis ikke så læs her:

Mit liv var forudbestemt. Jeg skulle gøre tjeneste på et lokomotiv.

Men – jeg hoppede fra i tide og forenede det praktiske med det behagelige.

I de sidste 57 år har jeg haft fornøjelsen, med jævne mellemrum, at lyse op blandt festklædte mennesker og veldækkede borde, nemlig hver gang lokomotivmændene og deres damer holdt fest i »Lanternen«.

Og det vil jeg sige dig – det er det bedste stykke arbejde, jeg nogen sinde har været sat til. Jeg kan knapt nok beskrive, hvorledes jeg fyldes med velvære, når mit petroleumsblood risler raskt igennem mine årer, og jeg spreder lys, varme og duft mellem glade mennesker. Nå!! Nok om gamle minder.

Kom selv og vær med, det skal nemlig opleves.

Hilsen og på gensyn!

Lanternen

At være medlem af »Lanternen«
koster kun 5 kr. pr. måned, der be-
tales 1 eller 2 gange årligt.

Indmeldelse kan ske til formanden
Per Brygger Enghaven 23, Svo-
gerslev, 4000 Roskilde
eller tjenstligt til Ddt Kh skab 314.

Nyt
telefonnummer
fra 18.4.78

(01) 62 72 69

Lanternen kalder til fest

Udkald fra Lanternen

Ta' mor med på »Toppen«

Lanternen afholder forårsfest
lørdag den 20. maj 1978
på restaurant *Toppen* i Roskilde.
Menu:

Hummercocktail m/flütes

¼ fl. hvidvin

Helstegt højreb m/bearnaise og
bordelaise sauce

⅓ fl. rødvin

Chokoladeskal m/is og frugter

2 gl. portvin eller madeira

Mocca

1 gl. cognac eller likør

Natmad

Lune frikadeller m/kartoffelsalat

Musik og dans

Tag toget fra Kh afg. 17.04 ank. Roskilde
17.30 (husk fripas). I Roskilde venter bus-
sen, der skal køre os til *Toppen*.

Hjemturen foregår med bus, som henter os
på *Toppen* kl. 2.00 og kører os til Kh. Ank.
ca. 2.45.

Prisen for dette arrangement er kr. 125,00
pr. deltager.

Indtegningslister er opsat på depoterne eller
ring til Per Brygger, tlf. (03) 38 31 69.

Sidste frist for tilmelding er 12. maj.

PERSONALIA

Omklassificeret til 9. Irm. pr. 1.10.1977

Lokomotivassistenterne p. (8. Irm.)
P. Steiner-Jessen, ddt Kh i ddt Kh
J. Rosing, ddt Kh i ddt Kh
F. Huniche, ddt Kh i ddt Kh
H-H. Wahlstrøm, ddt Kh i ddt Kh

Forfremmet til lokomotivassistent (10. Irm.) pr. 1.3.1978

Lokomotivassistenterne (9. Irm.)
S. A. Nordfang, ddt Gb i ddt Gb
J. E. Petersen, ddt Hg i ddt Hg
H. E. Sloth, ddt Hg i ddt Hg
S. Møller, ddt Hg i ddt Hg
S. E. K. Larsen, ddt Gb i ddt Gb
O. Gertsen, ddt Ar i ddt Ar
J. Hyre-Jensen, ddt Rf i ddt Rf
L. G. Jacobsen, ddt Rf i ddt Rf
D. A. S. Bjurner, ddt Gb i ddt Gb
B. Berggreen, ddt Gb i ddt Gb
E. B. Andersen, ddt Hg i ddt Hg
A. Cleemann, ddt Fh i ddt Fh
P. Jensen, ddt Gb i ddt Gb
P. T. Hansen, ddt Gb i ddt Gb
F. Kongsaa, ddt Gb i ddt Gb
E. Svendsen, ddt Gb i ddt Gb
F. C. Nielsen, ddt Gb i ddt Gb

Forfremmet til lokomotivfører (13. Irm.) pr. 1.3.1978

Lokomotivassistent (10. Irm.)
F. Leving, ddt Ar i ddt Ar

Ansæt som lokomotivassistent 9. Irm. pr. 1.3.1978

Lokomotivassistent p.
F. Huniche, ddt Kh i ddt Kh
J. Rosing, ddt Kh i ddt Kh
N-H. Wahlstrøm, ddt Kh i ddt Kh
P. Steiner-Jessen, ddt Kh i ddt Kh

Forflyttet 1.1.1978 efter ansøgning

Lokomotivfører (17. Irm.)
E. G. Villumsen (Ørvad) ddt Hgl til ddt Gb

Forflyttet 1.3.1978 efter ansøgning

Lokomotivfører (17. Irm.)
K. Henningsen, ddt Fa til ddt Ar
O. Nylander, ddt Kø til ddt Gb

Lokomotivassistent (8. Irm.)
P. J. Jensen, ddt Gb til ddt Rf

Tjenestefrihed uden løn

Lokomotivassistent (8. Irm.)
P. G. Bjørneboe, ddt Gb,
1.3.1978-28.2.1979.

Afskediget pr. 30.4.1978 p.g.a. alder

Lokomotivfører (17. Irm.)
P. E. E. Larsen, ddt Hgl

Afskediget pr. 31.5.1978 p.g.a. svagelighed

Lokomotivfører (18. Irm.)
P. H. Nielsen, ddt Ng
Lokomotivfører (13. Irm.)
S. Y. Rasmussen, ddt Gb

Dødsfald

Pens. lokomotivfører A. J. Jørgensen, Sønder-
derborg, død den 12.1.1978.

Opmærksomhed frabedes

Evt. opmærksomhed i anledning af mit juå
bilæum frabedes venligst.

Lkf. T. S. J. Hansen, Es.

Evt. opmærksomhed i anledning af mit juå
bilæum frabedes venligst.

Lkf. Harry Jensen, Ar.

Evt. opmærksomhed i anledning af mit juå
bilæum frabedes venligst.

Lkf. M. F. Nielsen, Gb.

Evt. opmærksomhed i anledning af mit juå
bilæum frabedes venligst.

Lkf. O. B. Christoffersen, Ar.

Ændringer til adresse fortegnelsen

Kasserer: Lokomotivfører A. Schmidt,
Kildeholm 1, 2600 Glostrup. Tlf. (02)
45 08 67.

Kasserer: Lokomotivfører V. D. Bach,
Hyllemorvej 8, Dall Villaby, 9230
Svenstrup.

Generalforsamling hos DSB-pensionisterne

Landsforeningen af pensionister ved DSB
afholder generalforsamling onsdag den 17.
maj 1978 kl. 13, Gothersgade 137, Køben-
havn.

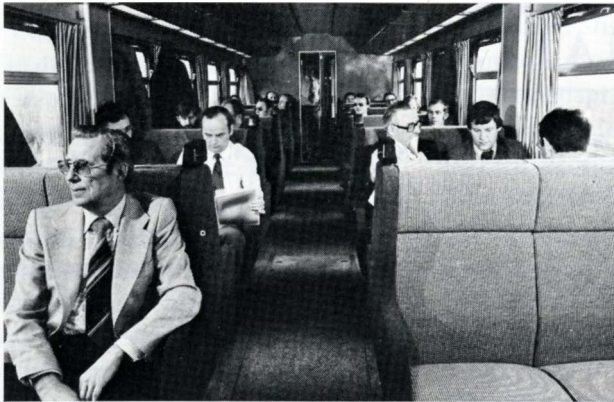
Dagsorden ifølge vedtægter.

Eventuelle forslag må være formanden P. E.
Hjorthøj i hænde senest 30 dage før gene-
ralforsamlingen.

Bestyrelsen

Første nye motorregionaltog leveret til DSB

20

DSB har nu modtaget det første af i alt 30 motorregionaltog (MR) som led i en omfattende modernisering af den jysk-fynske trafik. Bag anskaffelsen af det nye materiel til en samlet pris af 170 mio kr. ligger et af 1970'ernes vigtigste fremstød inden for DSB.

Hvert tog er på to vogne og har i alt 128 siddepladser fordelt på to ikke-ryger afdelinger à 48 pladser og to ryger afdelinger à 16 pladser. Togets samlede længde er 44 meter, og det vejer 68 tons.

Kontrakt om levering af togene blev underskrevet i foråret 1976, efter at DSB havde lejet et par nyudviklede vesttyske motortog – af typen VT 628 – for at afprøve dem i Danmark. De tekniske komponenter i MR-toget svarer til det vesttyske togs, og der er bl.a. tale om en gennemprøvet, avanceret elektronik.

Indretningen af toget er derimod sket ud fra DSBs særlige ønsker og på grundlag af virksomhedens designprogram. Samtidig er der ved udformningen taget hensyn til resultatet af en spørgeundersøgelse blandt passagerer, der benyttede det vesttyske tog under dets kørsel i Danmark. Det har navnlig givet sig udtryk i en forbedret siddekomfort, ligesom bedre benplads mellem sæderne er opnået.

Herudover er der især lagt vægt på at skabe et tiltalende rejsemiljø, hvilket understreges af farvevalg og konstruktioner, som er nøje afpasset efter hinanden. Endevæggene i passagerafdelingerne er dekorativt udformet med »skyformationer« efter idé af kunstneren Rolf Middelboe.

Med til at præge miljøet i passagerafdelingerne er belysningen, hvor man har forladt princippet med en lyskilde midt i loftet. Ved at indbygge lysarmaturerne i bagagehylderne er der opnået en mere hyggelig form for belysning.

Togets to toiletter er en videreudvikling af Intercity togenes toiletter. Målet har været en højere standard, end det er normalt at finde i tog til en mere lokalpræget trafik.

Hvert tog har to motorer anbragt under vognene. De yder i alt 820 hk og sikrer toget en maksimal hastighed på 120 km/t samt fremragende acceleration.

Til to et er udviklet en ny bogietype baseret på luftaffjedring. Bogierne har bælg, hvis lufttryk kan reguleres, og hermed sikres en behagelig kørsel.

Også de udvendige døre er af en ny konstruktion. De fremtræder som sving-skydedøre med lufttrykbetjening, hvilket vil sige, at de er nemme at åbne blot ved et let tryk på håndtaget. Desuden er ind- og udstigningsforholdene gjort lette gennem placering af tre brede trin, der rækker et stykke ind i vognen.

De første 15 tog bygges på Waggonfabrik Uerdingen i Vesttyskland og de næste 15 hos Scandia-Randers, idet dog Scandis også sørger for en del af det indvendige udstyr til de første 15 tog. Samtlige tog vil være leveret i foråret 1979.

De første fem tog indsættes i den hidtidige køreplan på strækningen Odense-Svendborg og Odense-Fredericia, mens de efterfølgende anvendes på en række jyske strækninger.

Det er nu afklaret, at der bliver betjening ved togpersonale i MR-togene bortset fra Århus nærbane (Århus-Hornslet) og Hornslet-Grenå, hvor der er forudsat enmandsbetjening og brug af billetautomater. DSB håber, at der ligeledes, trods begrænsninger i driftsmidlerne, bliver mulighed for at indsætte MR-togene i en ny køreplan med timedrift det meste af dagen fra maj 1979. Det drejer sig om strækningerne Odense-Fredericia, Odense-Svendborg, Fredericia-Esbjerg, Vejle-Herning-Struer, Århus-Herning og Langå-Struer. På Århus nærbane bliver der under alle omstændigheder timedrift, i myldretiderne dog halvtimedrift, og på strækningen Hornslet-Grenå tog hveranden time.

Med venlig hilsen
DSB